

Nr 696

Av herrar **Henningson** i Visby och **Arweson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

I proposition nr 74 har Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m. Propositionen grundar sig på ett av lantmäterikommittén år 1959 avgivet betänkande (SOU 1959: 30).

Enligt propositionen skulle antalet lantmäteridistrikt minska från nuvarande 148 till högst 110, varvid det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut rörande distriktsindelningen.

Det av Kungl. Maj:t föreslagna distriktsantalet överensstämmer med betänkandet, som jämväl innehåller förslag till distriktsindelning. Det kan därför förväntas att Kungl. Maj:t kommer att fastställa en distriktsindelning som i huvudsak överensstämmer med förslaget. Detta innebär för Gotlands del en minskning från två till ett distrikt.

Arbetsbalansen inom de båda gotländska lantmäteridistrikten är för närvarande anmärkningsvärt stor. Antalet *inkomna* förrättningar och uppdrag har under senare år visat en ständig stegring och utgjorde:

1955	295 st.
1956	301 »
1957	317 »
1958	322 »
1959	379 »

Vid slutet av angivna år *balanserades* förrättningar och uppdrag till följande antal:

1955	217 st.
1956	238 »
1957	273 »
1958	279 »
1959	352 »

En klarare uppfattning av arbetsläget får man av följande uppställning, som visar den *aktiva balansen* dvs. antalet icke påbörjade samt påbörjade men ej avslutade ärenden vid slutet av åren:

1955	149 st.
1956	159 »
1957	189 »
1958	259 »
1959	198 »

Den aktiva balansen var sålunda antalsmässigt 100 procent högre vid årsskiftet 1959/60 än vid årsskiftet 1955/56. Vad detta innebär i fråga om arbetsmängd framgår av den uppskattning som vid varje årsskifte göres beträffande den tid som kräves för avverkande av den aktiva balansen. Återstående antalet arbetsmånader var vid utgången av åren 1955—1959 följande:

1955	73,2 månader
1956	96,5 »
1957	287,7 »
1958	286,7 »
1959	301,0 »

Tidsmässigt var sålunda arbetsbalansen 4 gånger högre vid utgången av år 1959 än vid utgången av år 1955.

Det gotländska lantmäteriets resurser att bemästra rådande arbetssituation är alltför knappa. Detta framgår bäst genom jämförelse med andra län där den tidsmässiga arbetsbalansen är av ungefär samma storleksordning. Ur SOU 1959: 30 (s. 321) inhämtas följande uppgifter rörande dels balansen i arbetsmånader vid utgången av år 1958 samt dels personaltillgången i arbetsmånader under samma år:

	Balans i arbetsmånader	Personaltillgång arbetsmånader
Södermanlands län	265	237
Östergötlands län	269	346
Kronobergs län	292	329
Gotlands län	286	118
Blekinge län	217	186

Avverkandet av inneliggande balans skulle sålunda vid oförändrad numerär av personalen för Södermanlands län kräva 1,1 år, för Östergötlands län 0,8 år, för Kronobergs län 0,9 år, för Blekinge län 1,2 år och för Gotlands län ej mindre än 2,4 år. Genomsnittet för hela landet är 1,2 år. *Gotland har den i särklass ogynnsammaste situationen i hela landet.* Närmast kommer Uppsala län, där den beräknade tiden för avverkande av inneliggande balans dock ej är mer än 1,9 år.

Under år 1959 har de gotländska lantmäteridistrikten i någon mån förstärkts men den sammanlagda tjänstgöringstiden för personalen utgjorde

dock ej mer än 132,9 månader, vilket då semestrar frånräknas motsvarar omkring 120 arbetsmånader. Under året har balansen ökat till 301 månader. Avverkandet av denna skulle sålunda med nuvarande numerär av personalen och under förutsättning att personalens sammansättning vore den för arbetsuppgifterna riktiga kräva 2,5 år.

Den kraftiga ökning av den tidsmässiga balansen som inträdde 1957 beror på att ansökningar detta år gjordes — bl. a. av lantbruksnämnden — om vissa mycket omfattande fastighetsregleringar. Av SOU 1959: 30 (s. 90) framgår att Gotlands län jämte Kalmar och Västernorrlands län har det största, genom ansökningar före den 1 januari 1958 dokumenterade fastighetsregleringsbehovet i landet. Härvid bortses från redan pågående skiftesverksamhet, t. ex. i Kopparbergs och Norrbottens län.

Även på lång sikt får man räkna med ett stort fastighetsregleringsbehov på landsbygden i samband med pågående jordbruksrationalisering. Härtill kommer att lantmäteriets arbetsinsats för att tillgodose den successivt ökande fritidsbebyggelsen i länet måste bli större. Turismen är en av Gotlands mest betydelsefulla näringar och kräver för sin utveckling en aktiv insats av bl. a. lantmäteriet. Allt talar för att en kraftig förstärkning av lantmäteripersonalen på Gotland är nödvändig.

Den personal som för närvarande tjänstgör på de båda distrikten är:

lantmätare	4 st.
mätningstekniker	3 »
kontorspersonal	6 »

Summa 13 st.

För denna personal har det ej varit möjligt att bemästra arbetssituationen utan balansen har undan för undan vuxit. Arbetsförhållandena är dock ovanligt gynnsamma genom att de båda distrikten har gemensamma lokaler och genom att personalen i allmänhet är parallellanställd på båda distrikten. Trots uppdelningen på två enheter har det sålunda varit möjligt att utnyttja de fördelar som en större enhet kan erbjuda. Den ansträngda arbetssituationen har sedan länge gjort det nödvändigt att i största möjliga utsträckning delegera arbetet från lantmätare till biträdespersonal. De rationaliseringsvinster som kommittén räknat med först för framtiden synes sålunda inom Gotlands län till huvudsaklig del redan ha tagits i anspråk. I detta sammanhang vill vi omnämna att gemensamma lokaler för länskontoret och de båda distrikten kommer att inrymmas i en byggnad som tingshusbyggnadsskyldiga avser att uppföra innevarande år för Gotlands domsagas kansli. Härigenom skapas synnerligen goda förutsättningar för samverkan inom lantmäteriet.

För att arbetsbalansen inom de båda distrikten så småningom skall kunna nedbringas anses följande personal erforderlig:

lantmätare	5 st.
mätningstekniker	4 »
kontorspersonal	7 »
	<hr/>
Summa	16 st.

Ytterligare förstärkning med biträdespersonal kan längre fram bli erforderlig.

Det är av intresse att jämföra kommitténs förslag till antal lantmäteridistrikt inom de län där arbetsbalansen enligt ovan är av ungefär samma storleksordning som på Gotland (balansen i arbetsmånader den 1 januari 1958 redovisas inom parentes):

Södermanlands län	(265)	2 distr.	
Östergötlands län	(269)	4 »	+ 1 fastighetsregl. organisation
Kronobergs län	(292)	3 »	
Gotlands län	(286)	1 »	
Blekinge län	(217)	2 »	

Även om den tidsmässiga balansen naturligtvis icke enbart kan vara utslagsgivande vid bestämmandet av antalet lantmäteridistrikt ger dock denna uppställning vid handen att Gotland blivit i hög grad missgynnad i kommitténs förslag till distriktsindelning.

Överlantmätaren har i yttrande över kommittéförslaget framhållit, att vid ett eventuellt val mellan å ena sidan två distrikt och å andra sidan ett distrikt jämte en fastighetsregleringsorganisation det förra alternativet måste ges företräde, då det ger en fastare och för länets behov bättre avpassad indelning. Vi vill starkt understryka denna synpunkt. Det relativt stora antalet landskommuner i länet (13 st.) gör det ej möjligt för en ensam distriktslantmätare att tillgodose det kommunala behovet av råd och upplysningar i fastighetsbildnings- och därmed sammanhängande frågor. Denna service måste lämnas av distriktslantmätaren personligen, då endast han är tillräckligt stationär för att äga god lokalkännedom och bygdekontakt. Inom länet finns ej tillgång på annan expertis i fastighetsbildningsärenden, varför kommunerna på Gotland i särskilt hög grad är beroende av lantmäteriets tjänster. Det är nödvändigt att dessa lokala faktorer beaktas vid distriktsindelningen.

Det långa dröjsmålet med handläggning av lantmäteriförrättningar vållar naturligtvis den förrättningsökande allmänheten stora ekonomiska och andra olägenheter. Att dessa olägenheter blivit särskilt framträdande på Gotland är naturligt då det gotländska lantmäteriet såsom ovan visats har den med hänsyn till inläggande arbetsuppgifter otillräckligaste personalen i riket. Situationen skulle bli helt ohållbar om hela länet komme att utgöra ett distrikt. Vi anser därför att de nuvarande båda distrikten bör bibehållas

och att personalen bör förstärkas. Lantmäterikommitténs experter har liksom lantmäteristyrelsen förordat ett bibehållande av båda distrikten. Enligt styrelsen borde det totala antalet distrikt i riket utgöra 119 varav två på Gotland.

Med anledning av vad här anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 74 måtte besluta att antalet lantmäteridistrikt i riket skall vara högst 119 samt uttala att två av dessa distrikt bör vara placerade i Gotlands län.

Stockholm den 22 mars 1960

Fred Henningson

Bengt Arweson

Nr 697

Av herr Grebäck, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

Propositionen nr 74 innebär bland annat att antalet lantmäteridistrikt, som nu uppgår till 148, skall minskas till högst 110 den 1 januari 1961. Till grund för detta förslag ligger 1956 års lantmäterikommittés betänkande (SOU 1959:30), vari förslag till distriktsindelning redovisas. Av betänkandet kan utläsas att den nya indelningen för Stockholms län innebär slopandet av två lantmäteridistrikt och borttagande av två särskilda förrättningsorganisationer. Totala antalet enheter i länet minskas därigenom från nuvarande 12 till 8. Samtliga enheter har emellertid en mycket stor arbetsanhopning som under det senaste decenniet ständigt ökat i omfattning.

Det är allmänt känt och omvittnat att allmänheten måste räkna med otillbörligt långa väntetider för sina lantmäterieärenden. Detta är uppenbarligen till stor olägenhet både för berörda kommuner och för allmänheten som därigenom förorsakas ekonomiska förluster och avbräck av olika slag. Särskilt må här nämnas uppskov med bostadsbyggande, dröjsmål med genomförande av rationaliseringsåtgärder inom jord- och skogsbruk, hinder att upprusta det enskilda vägnätet m. m. Allmänheten har svårt att förstå att det skall behöva vara på detta sätt med en verksamhet som staten har ansvaret för. Arbetsanhopningen och den av dröjsmålen helt naturligt följande